

Ferit Edgü ve *Hakkâri'de Bir Mevsim* Romanı Üzerine Bir İnceleme

A Study on Ferit Edgü and The Novel *Hakkâri'de Bir Mevsim*

Öz

Türk edebiyatının modernist yazarlarından biri olarak, özellikle yalın ve vurucu anlatımıyla tanınan Ferit Edgü, edebiyatımıza pek çok eser kazandırmıştır. Az sözcükle derin anlamlar yaratmayı hedefleyen Edgü, eserlerinde insanın içsel dünyasına, varoluşuna, yalnızlığına ve doğa ile uyumuna odaklanır. Yazarın en bilinen eserlerinden olan *Hakkâri'de Bir Mevsim*'de, Doğu ve Batı arasındaki kültürel farklılıklara, yalnızlık ve yabancılaşma duygularına vurgu yapar. Roman, bir öğretmenin Hakkâri'nin izole bir köyüne atanmasıyla başlar. Burada, hem coğrafi hem de kültürel olarak kendine yabancı bir ortamda yaşamaya çalışırken yaşadığı yalnızlık duygusu, eserin merkezinde yer alır. Kahramanın karşılaştığı doğa, köy hayatının zorluklarını ve köylülerin yaşadığı yoksunlukları etkili bir şekilde yansıtır. Öğretmen, dil engeli ve kültürel farklılıklar nedeniyle köylülerle iletişim kurmakta zorlanır; bu durum, onun toplumsal hayattan tamamen dışlanmasına ve yalnızlık hissini derinleşmesine yol açar. Aynı zamanda, doğanın sert koşulları, kar ve soğuk, yalnızlığını pekiştirirken içsel çatışmalarını da artırır. Roman, doğa ve toplumsal koşullar arasındaki sıkışmışlık hissini de yoğun bir şekilde işler. Köylülerin yoksulluğu, öğretmenin yalnızlığını derinleştirirken, varoluşsal sorgulamaları daha da karmaşık hale getirir. Ferit Edgü, karakterin ruhsal durumunu sade ama etkili bir dille aktararak okuyucuya derin bir içsel bakış sunar. Sonuç olarak Ferit Edgü, *Hakkâri'de Bir Mevsim*'de yalnızlık, yoksunluk, yabancılaşma ve doğa ile toplumsal koşullar arasındaki sıkışmışlığı ustalıkla bir araya getirir. Romanın başkisi, söz konusu izlekler aracılığıyla bireysel kimliğini ve varoluşsal konumunu sorgularken, aynı zamanda okuyucuyu da insanın içsel çatışmaları ve toplumsal aidiyet arayışları üzerine düşünmeye sevk etmektedir. Bu bağlamda karakterin yaşadığı içsel dönüşüm, yalnızca bireysel bir çözümleme değil, aynı zamanda evrensel insan deneyiminin de temsili niteliğindedir.

Anahtar Kelimeler: Yeni Türk Edebiyatı, Ferit Edgü, *Hakkâri'de Bir Mevsim*, roman, yoksunluk.

Abstract

As one of the modernist writers of Turkish literature, Ferit Edgü, who is particularly known for his straightforward and impactful narration, has contributed many works to our literature. Focusing on creating deep meanings with few words, Edgü concentrates on the inner world of humans, their existence, loneliness, and harmony with nature in his works. In one of the author's most well-known works, *Hakkâri'de Bir Mevsim*, he emphasizes the cultural differences between the East and West, as well as feelings of loneliness and alienation. The novel begins with a teacher being assigned to an isolated village in Hakkâri. Here, the sense of loneliness experienced by the protagonist, who is trying to live in an environment that is foreign both geographically and culturally, is at the heart of the work. The nature the character encounters effectively reflects the hardships of village life and the deprivations faced by the villagers. The teacher struggles to communicate with the villagers due to language barriers and cultural differences; this leads to his complete exclusion from social life and deepens his sense of loneliness. At the same time, the harsh weather conditions of nature, such as snow and cold, intensify his solitude and also increase his inner conflicts. The novel also explores the intense feeling of being trapped between nature and social conditions. The villagers' poverty deepens the teacher's loneliness, while his existential questioning becomes even more complex. Ferit Edgü conveys the character's mental state with a simple yet impactful language, offering readers a deep inner perspective. In conclusion, in *Hakkâri'de Bir Mevsim*, Edgü masterfully combines themes of loneliness, deprivation, alienation, and the feeling of being trapped between nature and social conditions. The protagonist of the novel questions their individual identity and existential position through these themes, while also prompting readers to reflect on inner conflicts and the search for social belonging. In this context, the character's inner transformation is not only a personal exploration but also a representation of the universal human experience.

Keywords: New Turkish literature, Ferit Edgü, *Hakkâri'de Bir Mevsim*, novel, deprivation.

Gürkan İLTER

(Sorumlu Yazar-Corresponding Author)

Hakkâri Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Hakkâri, Türkiye.

Department of Turkish and Social Sciences Education, Faculty of Education, Hakkâri University, Hakkâri, Türkiye
gurkanilter@hakkari.edu.tr

Geliş Tarihi/Received 23.05.2025
Revizyon/Revision 01.09.2025
Kabul Tarihi/Accepted 12.09.2025
Yayın Tarihi/Publication Date 20.09.2025

Atıf

İlter, G. (2025). Ferit Edgü ve *Hakkâri'de Bir Mevsim* Romanı Üzerine Bir İnceleme. *Turcology Research*, 84, 473-482.

Cite this article

İlter, G. (2025). A Study on Ferit Edgü and The Novel *Hakkâri'de Bir Mevsim*. *Turcology Research*, 84, 473-482.

The content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International License.

Giriş

Yeni Türk Edebiyatı, Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde, özellikle Tanzimat ile birlikte Batı edebiyatının etkilerinin belirginleştiği bir dönüşüm süreciyle başlar. Tanzimat dönemi, edebiyatın sadece estetik bir uğraş olmaktan çıkarak toplumsal sorunların dile getirildiği ve kamuoyu oluşturma işlevi üstlendiği bir evreyi imler. Bu süreçte edebî metinler, bireyin hakları, özgürlük, adalet, eğitim ve toplumsal eşitlik gibi temalar etrafında şekillenmiş; yazarlar, toplumu bilinçlendirme ve dönüştürme amacıyla eserler kaleme almışlardır. Dolayısıyla Tanzimat dönemi, edebiyatın toplumsal sorumluluk kazandığı, sanatın halkla buluştuğu ve edebiyat aracılığıyla modernleşme düşüncesinin yaygınlaştığı bir kırılma noktası olarak değerlendirilebilir. Namık Kemal, Şinasi ve Ziya Paşa gibi isimler eserlerinde toplumun modernleşmesi, hak ve adalet gibi konuları işler. Bu toplumsal odak, Servet-i Fünun ve Fecr-i Ati ile bireysel konulara yönelirken; Halit Ziya Uşaklıgil ve Tevfik Fikret gibi isimler bireyin iç dünyasına ve sanatın estetik yanına önem vermiştir.

Cumhuriyet dönemiyle birlikte edebiyat, toplumsal gerçekçilikten beslenir ve Anadolu'ya yönelir. 1940'larda başlayan Köy Enstitüleri hareketiyle Türk edebiyatı, köy hayatını ve köylünün sorunlarını gerçekçi bir şekilde ele alır. Kemal Tahir, Yaşar Kemal ve Orhan Kemal gibi yazarlar, bu dönemde köylülerin yaşam mücadelesini anlatırken sosyal eşitsizliklere dikkat çeker. 1950'ler sonrasında ise bireyin içsel çatışmalarını ve toplum içindeki yalnızlığını konu alan eserler yazılmaya başlanır; burada Yusuf Atılgan'ın *Aylak Adam* ve *Anayurt Otel*i gibi romanları öne çıkar (Moran, 1990). Bu eserlerde karakterlerin yaşadığı kimlik sorunları ve yabancılaşma, bireyin içsel bir dünyaya çekilişini simgeler.

Ferit Edgü, Yeni Türk Edebiyatı'nın toplumsal gerçekçiliğinden de yararlanarak bu temaları daha özgün bir boyuta taşır. Edgü, Türk edebiyatının modernist yazarlarından biri olarak, özellikle yalın ve vurucu anlatımıyla tanınır. 1936'da İstanbul'da doğan Edgü, genç yaşlarda resme ilgi duymuş, ancak edebiyata yönelerek özgün bir dil ve üslup geliştirmiştir. *"1950 kuşağı sanatçılarından ve çağdaş yazının öncülerinden olan Ferit Edgü'nün öykülerinde birey, kendini gerçekleştirme serüveninin yansıması olan; keşif, yüzleşme, tanımlama, olanaklılığını fark etme ve tutunma sürecinde tinsel çağrılarının etkisi altındadır."* (Deveci, 2008, s.78). Edgü, eserlerinde gereksiz süslemelerden kaçınarak öz bir anlatım benimsemiştir. "Minimalizm" olarak bilinen bu anlatım tarzı, aynı zamanda onun edebi ve sanatsal duruşunu da özetler (Arı, 2008, s. 44). Az sözcükle derin anlamlar yaratmayı hedefleyen Edgü, eserlerinde insanın içsel dünyasına, yalnızlığına ve doğa ile uyumuna odaklanır.

Romanda "Hak" diye ifade edilen Hakkâri'nin Edgü'nün hayatında çok önemli ve ayrı bir yeri vardır. Ferit Edgü, bu etkiyi her zaman açıkça ifade eder: *"Benim ikinci doğumum Hakkâri'de oldu. Milattan önce milattan sonra denildiği gibi, işi pek fazla abartmadan benim için de bir Hakkâri öncesi ve sonrası vardır"* (Dündar, 2018, s. 34). Başka bir söyleşi de ise Abidin Parıltı'ya: *"Söyledim orası benim dünyaya gözümü açtığım yurdum. Geçende bir söyleşi sırasında 'oradan ayrılırken bir yarımı orada bırakmışım gibi.' dedim. Sonradan gördüm bunu. Bana bunları belki de o yazdırıyor. Bir yarımı Hakkâri'de bıraktığım, o da Hakkâri'den hiç ayrılmadığım için bir dönüş söz konusu değil. Yaralı Zaman'daki dönüş, zaman üzerinden bir dönüş. Ama bunun ne anlama geldiğini sormayın bana."* (Parıltı, 2007) diyerek aslında Hakkâri'nin onun hayatındaki önemine vurgu yapar.

O ve Hakkâri'de Bir Mevsim gibi eserleriyle tanınan yazar, bireyin içsel yolculuğunu ve insan-doğa ilişkisini minimalist bir dille işler. O, bireyin içsel çatışmalarını ve yaşama dair sorgulamalarını merkezine alırken (Edgü, 2015); *Hakkâri'de Bir Mevsim*, Doğu ve Batı arasındaki kültürel farklılıklara, yalnızlık ve yabancılaşma duygularına odaklanır. Bu eser aynı zamanda sinemaya uyarlanmış ve başarılı bir adaptasyonla, sinema dünyasında da ilgi çekmiştir. Edgü'nün sanatçı kimliğini şekillendiren en önemli akım, varoluşçuluk ve minimalist estetik olarak öne çıkar.

20. yüzyılın başlarında Avrupa'da yayılan varoluşçuluk akımı, bireyin kendi varlığını sorgulaması ve hayatın anlamını keşfetme çabasıyla tanımlanır (Kılıç, 2018, s. 38). Bu akımın etkisi Edgü'nün karakterlerinde ve metinlerindeki temalarda kendini gösterir; bireyin dünyadaki yerine, insan ilişkilerine ve içsel sorgulamalara dair bir derinlik kazandırır. Ayrıca, 1950'lerde Fransa'da bulunduğu yıllarda Fransız sanatçı ve yazarlarla olan temasları da sanatını derinlemesine etkilemiştir (Şahin, 2014, s. 235). Fransız yazarlarından Samuel Beckett ve Albert Camus gibi isimlerin varoluşçu ve minimalist yaklaşımlarından ilham almış, bu izleri eserlerinde kengençdi tarzıyla harmanlamıştır.

Edgü'nün yazın tarzı sadece edebiyata değil, aynı zamanda resimle olan yakın ilişkisine de işaret eder. Sanatla iç içe geçen yaşamı, eserlerinde görsel bir estetik ve dilsel ekonomi yaratır. Bu yüzden, Ferit Edgü'nün eserleri, okura yoğun bir deneyim sunarken, aynı zamanda sade bir üslupla derin düşüncelere kapı aralar (Kılıç, 2018, s. 38). Sanat ve edebiyatın kesişim noktasında duran Edgü, gerek bireysel gerekse toplumsal meseleleri ele alırken az ve öz anlatımın gücünü sergiler.

Ferit Edgü'nün eserleri, modern edebiyattaki bireyin kendini arayışı ve topluma yabancılaşma temalarının özgün bir örneğidir. Edgü, sade ve minimalist üslubuyla bireyin yalnızlığını ve içsel yolculuğunu, doğanın sertliği ve köy yaşamının yoksunluklarıyla birleştirerek anlatır. Bu anlamda Ferit Edgü, Modern Türk Edebiyatı'ndaki bireyin yalnızlık, yabancılaşma ve kendini bulma temalarının güçlü bir temsilcisi olarak öne çıkar ve eserleri bu dönemin tematik özelliklerini başarılı bir şekilde sürdürür.

Hakkârî'de Bir Mevsim Romanında Yapısal ve Temasal Unsurlar

Ferit Edgü'nün 1977'de yayımlanan romanı *Hakkârî'de Bir Mevsim*, modern Türk edebiyatının dikkate değer eserlerinden biridir. Edebiyatımızda alışılmışın dışında bir yaklaşımla işlenmiş olan roman, bir öğretmen, zor koşullarda Hakkârî'nin bir köyüne sürgün edilmesi üzerine yaşadığı içsel ve çevresel deneyimleri anlatır (Kahraman, 2011, s. 38). Edgü, romanında yalnızlık, yabancılaşma, iletişimsizlik gibi evrensel temaları işlerken; köyde yaşayan insanların hayat şartlarını, sosyal ve kültürel yapıyı oldukça çarpıcı ve minimalist bir dille gözler önüne serer.

“Hakkârî'nin bir köyündeki yaşam koşullarının, bir yabancının gözünden masalsı bir üslup, şiirsel bir dil ve eleştirel bir gözle anlatıldığı bir romandır Hakkârî'de Bir Mevsim.” (Gökduvan, 2017, s. 123). Bir öğretmenin zorunlu görevle gönderildiği Hakkârî'nin ücra bir köyünde geçirdiği zamanı konu alan roman, okura sade ama derinlikli bir içsel yolculuk sunar. Edgü, varoluşçu bir bakış açısıyla kaleme aldığı bu romanında, Doğu'nun çetin coğrafyasını, insanların yaşam mücadelesini ve bu ortamın bir yabancı üzerinde yarattığı etkileri yalın ama vurucu bir dille anlatır. Romanı anlamak için hikâyenin temel unsurlarına, yani kişiler, yer-mekân ve zaman unsurlarına odaklanmak önemlidir. *“Ferit Edgü, bu dönemin birçok yazarı gibi varoluşçuluk akımından etkilenmiş ve bu etkilenim edebi esere karamsarlık, yalnızlık ve yabancılaşma şeklinde yansıtılmıştır.”* (Öner, 2017, s. 1813). *Hakkârî'de Bir Mevsim* romanı da Türk edebiyatında yalnızlık, yabancılaşma ve iletişimsizlik temalarını minimalist bir üslupla işleyen önemli eserlerden biridir.

Romanın merkezinde kimliksiz bir öğretmen yer alır. Bu kimliksizlik, aslında Edgü'nün karaktere yüklediği bir evrenselliğin simgesidir. Öğretmenin adı, geçmişi ya da tam olarak nereye ait olduğu bilinmez; o, sadece bilinçli bir “yabancı” olarak köy halkının arasında kendine bir yer edinmeye çalışır. Dil bariyeri nedeniyle köydeki insanlarla doğrudan iletişim kuramayan öğretmen, bu durumu farklı bir gözlem biçimine dönüştürür. Halkla olan bu sessiz ama derin bağ, romanda insanın özünü ve hayatın anlamını sorgulayan varoluşçu bir nitelik kazanır (Kılıç, 2018). Öğretmen, karşılaştığı her zorlukta kendini daha iyi tanır, yalnızlığı ve yabancılığıyla yüzleşir. *“Ferit Edgü'nün en büyük amacı kendi özgün diliyle bir ‘roman dili’ oluşturabilmektir. Onun eserlerinde sözcüklerin seçimi, yerli yerinde kullanımı ilk göze çarpan üslup özelliklerindendir. Anlaşılır, yalın bir dil kullanmanın yanında eserlerinde derin anlamlı bir içerikle karşılaşılır.”* (Yiğit, 2007, s. 171).

Yazar, köy yaşamını betimlerken abartılı ya da süsleyici bir dil kullanmak yerine minimalist bir anlatımla doğal, içsel bir atmosfer oluşturur. Bu, okuru romanın içine çekerken, aynı zamanda karakterin içsel yolculuğunu da gözler önüne serer (Arı, 2008). Dilin minimalist yapısı hem öğretmenin yalnızlığını hem de halkın yoksulluğunu ve çaresizliğini daha çarpıcı hale getirir.

Hakkârî'de Bir Mevsim'de Edgü, Doğu ve Batı arasındaki kültürel farkları da gözler önüne serer. Batıdan gelen, eğitilmiş bir öğretmen, Hakkârî'nin ücra bir köyünde kendini tamamen yabancı bir dünyada bulur (Öner, 2017). Köylülerin yaşam tarzı, gelenekleri ve kültürel alışkanlıkları, onun alışık olduğu yaşamdan oldukça farklıdır. Öğretmenin köy halkına olan bakışı, yazarın Doğu toplumunun sosyal ve kültürel dokusuna dair sunduğu ince bir eleştiriyi de barındırır. Ancak Edgü, Doğu ile Batı'yı karşılaştırırken, bu iki dünyanın zıtlıklarını eleştirmenin ötesine geçer. Bu zıtlıklar aracılığıyla, insanın evrensel varoluşsal yalnızlığını ve içsel çatışmalarını irdelemeyi amaçlar (Genç, 2020). Böylece, coğrafyanın getirdiği kültürel farklılıkları bir araç olarak kullanarak, insanın özündeki benzerlikleri sorgular.

Roman, Edgü'nün varoluşçu felsefesiyle şekillenmiştir. Kimlik arayışı, aidiyet duygusu ve yalnızlık gibi temalar üzerinden, bireyin kendini bulma serüveni işlenir. Öğretmenin köyde geçirdiği zaman, aslında kendini yeniden keşfetme, içsel bir hesaplaşma sürecidir. Romanın sonuna kadar okur, öğretmenin yaşadığı deneyimlerin onu değiştirdiğini, kendine ve yaşama dair yeni bir bakış açısı kazandığını görür (Yalçın, 2018). *Hakkârî'de Bir Mevsim*, bu anlamda yalnızca bir mekân değişikliği değil, aynı zamanda bir içsel dönüşüm hikâyesidir.

Hakkârî'de Bir Mevsim, bir öğretmenin zorlu bir coğrafyada geçirdiği zamanı, yalnızlık ve yabancılaşma ekseninde işleyen, yalın ama derinlikli bir yapıya sahip bir romandır. Ferit Edgü, bu eseriyle okura sadece Doğu'nun bilinmeyen dünyasına bir bakış sunmakla kalmaz, aynı zamanda insanın kendisiyle olan çatışmasını ve içsel yolculuğunu da evrensel bir dille anlatır (Şen, 2016).

Kişiler

Ferit Edgü'nün *Hakkârî'de Bir Mevsim* romanında yer alan karakterler, romanın minimalist üslubuna uygun olarak isim ve detay verilmeden betimlenir. Her bir karakter, temsil ettikleri temalar ve yaşadıkları zorluklar üzerinden sembolik anlamlar taşır. Karakterler, romanda daha çok birer arketip olarak işlev görür; toplumsal ya da bireysel bir kimlikten ziyade insanlığın evrensel durumunu temsil ederler. Romanın merkezindeki karakter olan öğretmen, kimliği ve geçmişi bilinmeyen, bilinçli olarak kimliksiz bırakılmış bir figürdür. İsimsizliği, onun evrensel bir bireyi temsil ettiğini gösterir. *“Ferit Edgü'de gerçeklik birçok düzlemde üretilir ve ardından kuşkucu bireyin bir edimi olarak sorgulanır. Bütün bu gerçeklik tipolojisinin özelliği mutlak olmamasıdır. Hangi düzeyde üretilirse üretilsin kesin, değişmeyen, tartışılmayan bir gerçeklik yoktur.”* (Yivli, 2011, s. 141). Öğretmen, zorlu coğrafyaya “düşmüş” bir yabancıdır ve bu yabancılaşma hali, karakterin yaşadığı her deneyime yansır.

Şehirden gelen, eğitilmiş bir birey olan öğretmen, köyün ve köy halkının yaşam tarzına yabancıdır. Bu yüzden köyde kendini yalnız, çaresiz ve çoğu zaman çaresiz hissetmektedir. Romandaki “Bilmiyordum. Bir dil bilmiyordum. Ne onlar benim dilimi biliyorlardı, ne de ben onların” (Edgü, 2024, s. 44) ifadesi, onun yalnızlık ve yabancılaşma hissini anlatan temel bir örnektir.

Öğretmen, köylülerle ilk başta çok az iletişim kurabilir, çünkü onların dilini anlamaz, kültürlerini bilmez ve yaşam tarzlarına alışkın değildir. Öğretmen zamanla köy yaşamına uyum sağlamaya çalışsa da bu uyum, tam anlamıyla gerçekleşmez; öğretmen köyde geçirdiği süre boyunca sürekli olarak bir yabancı olmanın, dışlanmışlığın ve iletişimsizliğin etkisinde kalır. Edgü, öğretmeni bu anlamda bir içsel yolculuğa çıkarır; karakter kendisini, insanları ve hayatı anlamaya çalışırken, aynı zamanda kendi kimliğini ve varoluşunu da sorgulamaktadır. Öğretmenin kimliksizliği, onun yalnızca bireysel bir karakter olmaktan ziyade, evrensel bir yalnızlık ve yabancılaşma sembolüne dönüşmesini sağlar.

Köy halkı, öğretmen gibi bireysel olarak değil, bir topluluk olarak betimlenmiştir. Onlar da tıpkı öğretmen gibi kimliksizdir; Edgü, köylülerden isimleriyle bahsetmez. Köy halkı, sert doğa koşullarına uyum sağlamış, yokluk içinde yaşamayı öğrenmiş insanlardır. Onların yaşamı, günlük mücadelelerden, ağır doğa koşullarına karşı dayanıklı olmaktan ibarettir. Köylüler, öğretmene göre tamamen farklı bir yaşam biçimine sahiptir; şehir hayatından tamamen uzak, basit, geleneksel bir yaşantıyı benimsemişlerdir. Yoksulluk ve çaresizlik, onların günlük yaşamının ayrılmaz bir parçasıdır. Öğretmenle köylüler arasında kurulan sınırlı diyalog, onların dünyasına dair ipuçları verir; örneğin, bir köylü çocuğun “Burası bizim cehennemimiz” demesi, köyün ne kadar zorlayıcı bir yaşam alanı olduğunu öğretmenin gözünden bize gösterir.

Köylüler, zaman içinde öğretmeni benimsemeye başlasalar da bu kabul, yüzeysel bir düzeyde kalır. Onlar için öğretmen, köy dışından gelmiş, farklı bir dünyadan olan bir yabancıdır. Aralarındaki kültürel ve sosyal farklılıklar, köylülerin öğretmene karşı mesafeli bir saygı göstermelerine yol açar. Öğretmenin köyde geçirdiği sürede kendisiyle daha fazla yüzleşmesi, köylülerin sessiz kabulüyle birleşir. Bu, köylülerin birey olmaktan ziyade, köy yaşamının bir parçası olarak, tüm zorluklara karşı yaşamaya devam eden dirençli insanlar olduğunu vurgular.

Romanın içinde köylü çocuklar da öğretmenle farklı bir bağ kuran figürler olarak karşımıza çıkar. Çocuklar, köyün geleneksel yapısına henüz tam anlamıyla dahil olmamış, dış dünyaya daha merakla bakan ve öğretmeni diğerlerinden daha fazla anlamaya çalışan karakterlerdir. Çocuklar aracılığıyla Edgü, köy yaşamının insan üzerindeki izlerini gösterir ve doğanın sertliğine rağmen bir umut ışığı barındıran bir gelecek olasılığını simgeler. Çocuklar, öğretmenle iletişim kurmaya çalışan, onun dünyasını merak eden ve öğretmene bir nevi dostluk sunan figürlerdir. Öğretmenle oyunlar oynayan ya da ona çeşitli sorular soran çocuklar, köyün içinde daha özgür ve masum bir alan oluşturur. Öğretmenin gözünden bakıldığında, çocuklar geleceğin taşıyıcıları, değişime açık bireyler olarak görülür. Ancak köy yaşamının sertliği ve yoksulluğu, çocukların da zamanla köy yaşamına adapte olmalarına, yani mevcut zorlukları kabullenmelerine yol açar.

Romanın bir diğer önemli karakteri köy imamıdır. İmam, köyün dinsel ve sosyal lideri olarak kabul edilir. Bu karakter, köylüler ve öğretmen arasındaki köprü görevini üstlenir. İmam, köylüler üzerinde otorite sahibidir ve köydeki geleneksel yapıyı temsil eder. Öğretmen, köy halkıyla yaşadığı kültürel farklılıkları anlamada imama danışır; imam, bir yandan öğretmeni anlamaya çalışırken, diğer yandan köyün değerlerini ve geleneklerini de korur. İmam, öğretmenin köylülerle iletişim kurmasına yardımcı olur ve ona köy yaşamı hakkında bilgiler verir. İmamın rehberliği, öğretmenin köyde geçirdiği sürede kendini daha iyi tanımasına ve köy halkının yaşamını anlamasına yardımcı olur. Ancak imam da bu süreçte öğretmeni tam olarak anlayamaz; onun için öğretmen, köyün yaşamından çok farklı bir dünya ile bağları olan biri olarak kalır.

Ferit Edgü, *Hakkâri’de Bir Mevsim* romanında karakterleri kimliksiz bırakmayı seçerek onları bireysel karakterlerden çok, evrensel temaların taşıyıcıları haline getirir. Öğretmen, köylüler, çocuklar ve imam, her biri yaşadıkları ortamın ve kültürün bir parçası olarak yalnızlık, yabancılaşma, çaresizlik ve direnç temalarını okura yansıtır. Bu karakterler, sadece köyün içinde var olan kişiler değil, aynı zamanda insanın evrensel yalnızlığının ve yabancılaşmasının birer yansıması olarak öne çıkarlar. Edgü, bu karakterler aracılığıyla okura içsel bir yolculuk sunar ve onların hayatları üzerinden insan doğasının temel meselelerini sorgular.

Mekân

Romanın en güçlü unsurlarından biri, Hakkâri’nin ücra bir köyünde geçen olayların anlatıldığı yer-mekân unsurudur. “Edgü’nün (2018, 2013, 2021) romanlarında mekân, özellikle *Kimse ve O/Hakkâri’de Bir Mevsim’de*, karakterlerin varoluşsal kaygılarını besleyen bir unsurdur. İzole, zorlu ve soğuk coğrafyalar, karakterlerin yalnızlık, çaresizlik ve dünya ile olan bağlarının kopukluğunu simgeler. Pirkanis köyü gibi yerler, sadece fiziksel olarak ulaşılmaz değildir; aynı zamanda bu yerler, karakterlerin kendi iç dünyalarına kapanmasına neden olan psikolojik bir yalıtılmışlığı temsil eder.” (Çolak, 2024, s. 15). Coğrafyanın sertliği ve doğanın çetin koşulları, romanın atmosferini belirler: “Bildiğim, anıdığım şu: karlı bir dağ başında buldum bir gün kendimi.” (Edgü, 2024, s. 18). Öğretmenin geldiği köy, karlı dağlarla çevrilidir ve şehre ulaşımı son derece zor bir bölgededir. Bu köy, öğretmenin alışık olduğu şehir hayatından tamamen farklıdır. Yollar kapalıdır, elektrik yoktur, insanlar çok az şeyle yaşam mücadelesi verir. Köydeki evlerin yalın yapısı, yoksulluğun ve izole yaşamın bir yansımasıdır. Köyün coğrafi

konumu, sadece öğretmenin değil, köydeki herkesin hayatını zorlaştıran bir unsur haline gelir. Öğretmen, zamanla bu mekâna uyum sağlamaya çalışsa da bu yabancı coğrafyada kendini çoğu zaman çaresiz hisseder. “Her gün açan karanlık, ardından başka bir karanlık getiriyordu,” şeklindeki bir ifadesi, doğanın zorlu koşullarının öğretmenin ruh halini nasıl etkilediğini çarpıcı bir şekilde gösterir.

Romanda köy dışında mekân olarak birçok unsura yer verilir: kent, kitapçı, han, sınıf, valilik, oda... Bu unsurların çokluğu romanın mekânsal derinliğine katkı sunar. Edgü, mekân tasvirlerinde son derece yalın ve güçlü bir dil kullanır. “Bu dağ başında, yeryüzünün ayaklarımın altında sarsıldığını ve önümde dipsiz bir kuyunun açıldığını görüyorsam ...” (Edgü 2024, s. 118) ifadesi, köyün hem fiziksel hem de zihinsel olarak bir izolasyon içinde olduğunu hissettirir. Yazarın köy dışında kente dair tespitleri de dikkat çeker. Edgü’ye göre burada yaşayan insanların şehir dedikleri yer de aslında koca bir köydür.

“Kente vardım.

Kent denilen yer büyükçe bir köy.

Kenti ortandan bir yol bölüyor ikiye.

Toprak bir yol. Yağmurlar başladığında diz boyu çamur bir yol.

Yolun sonunda dikenli teller: Mahfel.

Onun gerisinde, iki atlı, garip mimarisi olan bir yapı

Sordum, söylediler: Valinin evi.” (Edgü, 2024, s. 23).

Romandaki başlıklarımlarda kişi isimlerinden sonra en çok mekân isimlerine yer verilir. Fakat yazar, romanda mekânlara ait ayrıntılara fazla yer vermez, daha çok mekân içerisinde bulunan kişilerin fiziksel ve ruhsal dünyaları üzerinden mekânı anlatmayı tercih eder.

Zaman

Edgü’ye göre: “Zamanın ne kokusu vardır, ne de dokusu. Sesi de yoktur; sessizliktir zaman. Saatin tiktakları zamanın sesi değildir. Saatin tiktaklarıdır o kadar... gece ve gündüz de zaman değildir. Doğan ve batan güneştir. Günler, haftalar, aylar, yıllar da zaman değildir. Zamanı somutlamak, kuşatmak, adlandırmak ve saymak için insanoğlunun ürettiği kavramlardır.” (Edgü, 1985, s. 461). Edgü’nün romanlarında zaman: “An’ın anlatımı, zamanın belirsizliği, geçmiş–gelecek–şimdiki zamanın iç içeliği şeklinde modern romana ve Yeni Roman anlayışına uygun bir vaziyette sunulmuştur.” (Yiğit, 2007, s. 141)

Hakkârî’de Bir Mevsim’de de roman boyunca genellikle belirli bir tarihe rastlanmaz. Burada yazarın yukarıda bahsettiğimiz roman anlayışının etkisi vardır, lakin bu bağlamı bozan nadir ifadelerden biri de romanın adıdır: *Hakkârî’de Bir Mevsim*. Yazar daha ilk cümlede romanın zamansal akışından okurunu haberdar eder. Tüm olaylar sadece bir mevsimde yaşanacak ve bitecektir. Ayların, haftaların günlerin bir önemi yoktur. Sadece mevsim yani doğanın döngüsü önemlidir.

“Aylardan temmuz

Gene erken kalkıyorum sabahları

Gene ilk işim, penceremi açıp gökyüzüne bakmak.

Gene sessizliği yaşıyorum.

— senin sessizliğini, kendi sessizliğimi -

Bakıyorum, güneş uçsuz bucaksız karların üstünde yansıyor” (Edgü, 2024, s. 14).

Zaman, doğanın döngüsü içinde ilerler. Edgü, zamanın lineer bir anlatımdan ziyade döngüsel bir şekilde ilerlemesini sağlar. Öğretmenin köyde geçirdiği sürede mevsim değişimleri, günlerin birbirine benzerliği, zaman algısını bulanıklaştırır. “*Edgü’nün romanlarında zaman, karakterlerin içsel çatışmalarını yoğunlaştıran bir unsur olarak işlev görür. Zaman, varoluşun belirsizliği ve geçiciliği ile ilişkili olarak ele alınır.*” (Çolak, 2024, s. 15). Öğretmenin köye ilk geldiği anı ifade eden “O sabah kalktığımda kendimi burada buldum” cümlesiye bu bulanık zamanı ve mekânsal izole edilmişliği yansıtır.

Romanın zaman kurgusu, modernist bir anlatım tekniğiyle ele alınır. Öğretmen, köyde kaldığı süre boyunca adeta zaman kavramını yitirir. Günler, mevsimler ve hatta yıllar birbiri içine geçmiş gibi hissedilir. Zamanın kesintisiz akışı, öğretmenin içsel yolculuğuyla birleşir; her gün benzer olaylarla geçer, ama öğretmenin iç dünyasında bir dönüşüm yaşanır. Bu bağlamda Edgü, zamanın akışını sadece dış dünyada değil, öğretmenin ruhsal dünyasında da belirgin bir unsur olarak kullanır. Zaman, karakterin ruh halindeki dönüşümleri belirleyen bir araç olurken; olayların kronolojik sıradan ziyade içsel bir döngüde ilerlemesi, romanın varoluşçu temasını pekiştirir.

Yalnızlık

Hakkârî’de Bir Mevsim, yalnızlık temasını derinlemesine işleyen bir romandır ve ana karakterin köyde yaşadığı deneyimlerin merkezinde bu tema yer alır. Romanda, adı bilinmeyen öğretmen, şehirden kopup Hakkârî’nin ücra bir köyüne sürgün edilmiştir ve burada sadece fiziki bir yalnızlık değil, aynı zamanda derin bir içsel yalnızlık yaşar. Yeni bir çevrede kendini

yabancı hisseden öğretmen, hem dilini anlamadığı köylülerle hem de kendi iç dünyasıyla büyük bir kopukluk içinde var olmaya çalışır.

Yalnızlık, öğretmenin her deneyiminde kendini gösterir. Öncelikle, köylülerle arasında dil engeli olduğu için onlarla doğrudan iletişim kuramaz, bu durum da yabancılaşma duygusunu daha da artırır. Köy halkı ona yabancı gözüyle bakarken, o da köy halkının yaşam tarzına, kültürüne ve zorlu yaşam koşullarına uyum sağlamakta zorlanır. Öğretmen, bu yalnızlık içinde doğanın sert koşullarına ve yaşamın zorluklarına karşı tek başına direnmek zorunda kalır. Köydeki tecrit edilmişlik hissi, öğretmeni içsel bir sorgulamaya sürükler; aidiyet, anlam arayışı ve varoluşsal sorgulamalarla dolu bir ruh haline bürünür.

Hakkârî'de Bir Mevsim, yalnızlık temasını derinlemesine işleyen bir roman olup, karakterlerin içsel dünyalarındaki yalnızlık duygusunu ustaca işler. Öğretmen, köyde yaşadığı yalnızlıkla hem dış dünyadan hem de kendi içsel varoluşundan kopmuş bir durumdadır. Ferit Edgü, bu yalnızlık hissini çeşitli ifadelerle betimleyerek, okuyucuya karakterin ruhsal durumunu etkili bir şekilde aktarır: “*Ders bitti. Yalnızlık. Gün bitti. Güneş Battı. Akşam. Karanlık çöktü. Yalnızlık. ... Köyde benden başka kimse yokmuş gibiydi; yalnızlıkla iç içe, kendi sesimden başka ses yoktu.*” (Edgü, 2024, s. 91). Bu cümle, öğretmenin köyde hissettiği derin yalnızlığı ve sosyal izolasyonu net bir şekilde yansıtır. Diğer insanlarla bağlantı kuramamak, ona yalnızlığın acısını hissettirir. “*Bir dil bilmiyordum; ne onlar benim dilimi anlıyorlardı, ne de ben onların.*” (Edgü, 2024, s. 44). Bu ifade, öğretmenin köy halkıyla olan iletişim eksikliğini vurgular. Dil engeli, yalnızlığını derinleştirir ve onu toplumsal hayattan tamamen dışlar. “*Kışın kar, her şeyi kaplayıp gizlemişti; ben de içimdeki karanlığa gömülmüştüm.*” (Edgü, 2024, s. 63) Doğanın kış koşulları, öğretmenin yalnızlık duygusunu pekiştirirken, aynı zamanda içsel karanlığına gönderme yaparak onun ruh halini betimler. “*Bütün dağlar, sessiz ve ürkütücüydü; sanki bana bakan gözler vardı, ama ben onlarla yalnızdım.*” (Edgü, 2024, s. 46) Bu cümlede, öğretmenin yalnızlığı doğanın büyüklüğü ve sessizliği ile çarpıtılarak vurgulanır. Doğanın kendisi bile, onu yalnızlığa iten bir unsur olarak betimlenir.

Edgü, yalnızlık temasını bu ifadelerle etkileyici bir biçimde işleyerek, karakterin ruhsal durumunu ve toplumla olan kopukluğunu derinlemesine yansıtır. Öğretmenin yalnızlığı, romanın ana temalarından biri olarak, insanın varoluşsal yalnızlığını ve içsel sorgulamalarını da simgeler. Edgü’nün yalın ve minimalist üslubu, öğretmenin yalnızlığını daha da çarpıcı hale getirir. Olayların ve diyalogların eksikliği, öğretmenin ruhsal boşluğu yansıtır. Bu bağlamda, *Hakkârî'de Bir Mevsim*, sadece bir coğrafi yalnızlık değil, aynı zamanda insanın içsel yalnızlığını keşfetme ve anlamlandırma çabası olarak okunabilir. Edgü, yalnızlık temasını evrensel bir boyutta ele alır; bu, köyün fiziksel uzaklığının ötesinde, insanın kendine yabancılaşması ve hayatın anlamını sorgulama ihtiyacını yansıtan bir yalnızlıktır.

Yoksunluk

Hakkârî'de Bir Mevsim romanında yoksunluk teması, hem köylülerin günlük yaşamında hem de öğretmenin içsel deneyiminde belirgin şekilde öne çıkar. Köy, şehirden ve modern hayattan son derece uzakta, yoksulluk ve olanaksızlıklarla kuşatılmış bir mekândır. Bu yoksunluk, köy halkının hayatında fiziki bir mücadeleye dönüşmüşken, öğretmen için daha çok ruhsal bir yoksunluk anlamına gelir.

Köy halkının yoksunluğu, temel ihtiyaçlarını bile karşılayamayan bir yaşam sürmeleriyle kendini gösterir. Elektrik, sağlık hizmetleri ve eğitim gibi imkânlardan mahrum bırakılmış olan köylüler, doğanın sert koşulları altında yaşam mücadelesi verirler. Yoksulluk içinde, en temel gereksinimlerini bile karşılayamayan köylüler, hayatta kalmaya odaklanmış bir yaşam sürdürmektedir. Köydeki yaşam, zorlu doğa koşullarının yanında temel altyapı eksiklikleriyle daha da zorlaşır. Köylülerle ilgili şu ifadeler, onların yoksunluğunu net bir şekilde ortaya koyar:

“*Çocuklar odaya doluştular. Pantolonları yırtık, entarileri renk renk yamalardan oluşmuş, burunları çeken ya da aktıkça ellerinin tersiyle silen ayaklarında taşıt lastiklerinden kesilip biçilmiş lastikler olan hiç birinin ayağında çorap olmayan, karlar üzerinde yalınayak...*” (Edgü, 2024, s. 30).

Öğretmenin yaşadığı yoksunluk ise daha çok psikolojik ve duygusal boyutlardadır. Şehir hayatından koparak bu uzak köydeki yalnız yaşamına sürüklenen öğretmen, sosyal ilişkilerden, iletişimden ve aidiyetten mahrum kalır. Öğretmen, köylülerle konuşacak ortak bir dili dahi bulamaz; bu durum, yalnızlığını ve dünyaya duyduğu yabancılığı artırır. Onun yoksunluğu, yaşamın anlamına dair sorgulamalarla dolu bir içsel boşlukla büyür. Roman, bu yoksunluk hissini şu ifadelerle dile getirir:

“*Bir dağın ardında, dünyanın geri kalanından koparılmış gibiydim.*” (Edgü, 2024, s. 81)

Edgü, her iki yoksunluk biçimini de karşılaştırarak, köydeki yaşamın zorluklarını ve karakterin ruhsal dünyasındaki eksiklikleri ustaca bir araya getirir. Köylüler ve öğretmen, birbirlerinden farklı ihtiyaçlar içinde olsalar da yoksunluk içinde ortak bir kaderi paylaşmaktadırlar.

Yabancılaşma

Hakkârî'de Bir Mevsim, yabancılaşma temasını hem bireysel hem de toplumsal düzlemde işleyen derinlikli bir romandır. Merkezdeki öğretmen karakteri, şehirden kopup Hakkârî'nin ücra ve zorlu koşulları içinde, kendini bambaşka bir dünyanın ortasında bulur. Fiziksel anlamda köye, kültürel anlamda ise köy halkına yabancıdır; bu yabancılaşma, romanın ana duygusal eksenini oluşturur.

Öğretmenin yabancılaşması, köyde geçirdiği her an artar. Öncelikle, köy halkıyla arasında dil engeli vardır; köylüler onun dilini anlamazken, o da köylülerin diline tamamen yabancıdır. Bu kopukluk, öğretmenin yalnızlık hissini derinleştirir (Baş, 2003). Köylüler ona, şehirden gelen, onların yaşamına tamamen uzak bir yabancı olarak bakarlar. Öğretmen, gözlem yapar ama katılamaz; çevresinde yaşananları anlamaya çalışır fakat araya giren kültürel ve sosyal farklılıklar, onu hep bir “dışarıda kalan” olarak tutar. Romanın bazı ifadeleri, öğretmenin bu yabancılaşma hissini net bir şekilde ortaya koyar: “*Ben oradaydım. Dilinden anlamadığım insanların arasında. Dilimden çok az kimselerin anladığı insanların arasında. Gökyüzüne yakın bir dağ başında*” (Edgü, 2024, s. 24). “*Kendimi bir gün aralarında bulduğum insanların, konuştuğum dili hemen hemen hiç anlamadıklarını gördüğümde onlara dilimi öğretmek yerine (çünkü böyle yapsaydım çok bekleyecektim ve ne anlamı vardı ne de gereği) onların dilini öğrenmeyi, onların dilinden konuşmayı yeğledim.*” (Edgü, 2024, s. 6). “*Burada yabancıydım; dağların ardında, kendime bile yabancıydım artık.*” (Edgü, 2024, s. 106). “*Dünya dışı bir yerdi burası; sanki burasıyla benim ait olduğum dünya arasında hiçbir bağlantı yoktu.*” (Edgü, 2024, s. 21).

Ferit Edgü, bu ifadelerle hem coğrafi hem de kültürel anlamda yaşanan bir yabancılaşmayı ortaya koyar (Doğan, 2020). Yabancılaşma, öğretmenin yalnızlığını artırırken, kendisi ve hayatın anlamı üzerine yaptığı sorgulamalarla birleşir. Sonuç olarak, *Hakkârî'de Bir Mevsim*, bireyin kendine, çevresine ve yaşadığı dünyaya yabancılaştığı varoluşsal bir yalnızlık ve kopukluk hikayesi sunar.

Doğa ve Toplumsal Koşullar Arasındaki Sıkışmışlık

Hakkârî'de Bir Mevsim romanında Ferit Edgü, doğanın sertliği ile köy halkının toplumsal koşullarının yarattığı sıkışmışlığı ustaca işler. Romandaki doğa, kahramanın karşısında bir “düşman” gibidir; kışın yoğun kar yağışı, ulaşımın ve iletişimin kesilmesi, köylülerin hayatta kalma mücadelesini daha da zorlaştırır. Doğa ve yoksunluk iç içe geçerek, hem köy halkı hem de köye yeni gelmiş öğretmen üzerinde baskı kurar. Bu durum, onların doğanın zorlukları ve toplumsal kısıtlamalar arasında sıkışıp kalmalarına neden olur. Roman boyunca doğa, insana meydan okuyan bir unsur olarak betimlenirken, toplumsal koşullar ise bu zorlu yaşamı daha da katlanılmaz hale getirir.

Öğretmen, şehre göre tamamen izole bir dünyada bulur kendini. Ne köy halkıyla kültürel olarak yakınlaşabilir ne de doğaya karşı kendi ayakta kalma yetilerini kullanabilir; bu, onun toplumsal koşullar ile doğa arasında sıkıştığı bir durumu simgeler. Bu sıkışmışlık halini romanda şu ifadeler anlatır:

“*...Bildiğim, ansıdığım şu: karlı bir dağ başında buldum kendimi.*”

Bir kazazede miydim?

Yoksa bir sürgün mü?

Yoksa bir mahkum mu?

Öyleyse neydi suçum.” (Edgü, 2024, s. 22).

Öğretmenin bu sözü, doğanın büyüklüğü ve izole edici gücü karşısındaki çaresizliğini ve yalnızlığını anlatır.

“*Köy, dünyanın geri kalanından kopmuş gibiydi. Ne gelen vardı ne giden. Sanki burada hiçbir şey değişmiyordu.*” (Edgü, 2024, s. 174). cümlesinde, öğretmen köyün izole yapısı içinde zamanın durduğunu hisseder; burada hem doğa hem de toplumsal koşullar, onu bir tür tecrit içinde tutar. “*Kış bitmek bilmiyordu. Kar her şeyi kaplamış, köyü bir sessizliğe gömmüştü.*” (Edgü, 2024, s. 201). Doğanın tüm yıkıcı gücünü taşıyan kar, köyü izole ederken, köy halkının çaresizliğini daha da pekiştirir. Bu durumda, köyde yaşam adeta doğanın insafına bırakılmış gibidir.

“Bir yanda açlık, hastalık, yoksulluk, öte yanda uçsuz bucaksız, acımasız bir doğa...” ifadesi, toplumsal koşullar ve doğanın zorlukları arasındaki sıkışmışlık halini çarpıcı bir şekilde yansıtır.

Roman boyunca köy halkı ve öğretmen, doğanın sert koşulları ve imkansızlıklar arasında kalmış, hayatlarını en temel ihtiyaçlarla sürdürmeye mahkûm edilmiştir. Edgü, bu sıkışmışlık hissini basit ama etkili bir dille anlatır; doğanın zorlayıcı yapısıyla köy halkının yoksunluğu iç içe geçer ve bu iki unsur, karakterlerin tüm yaşantısını şekillendirir.

Sonuç

24 Şubat 1936'da İstanbul'da doğan Ferit Edgü, Güzel Sanatlar Fakültesinde okurken devlet desteğiyle Paris'e eğitim almaya gider. 1964'te yurda döner ve askerlik görevini yerine getirmek için asker öğretmen olarak Hakkârî'nin Pirkanis köyüne gider. Edgü'nün Hakkari deneyimi onun yazarlık hayatının bir dönüm noktasıdır. O, yaşamını Hakkari öncesi ve sonrası

diye ikiye ayırırken aslında Hakkari'nin kendi hayatındaki önemine vurgu yapar. Hakkari, Ferit Edgü'nün yeniden doğduğu ve hayatı doğunun en ücra köşesinden yeni baştan anlamlandırıldığı bir merkezdir. Bu bağlamda yazdığı *Hakkârî'de Bir Mevsim* romanında da bu varoluşsal kavgayı okur görebilmektedir. Romanda yer alan kişiler, yer-mekân ve zaman unsurları, öğretmen'in yabancılaştığı bu dünyada kendini tanıma ve içsel hesaplaşma sürecini anlatmak için bir araya gelir. Mekanlar, kahramanların ruhsal durumlarına uygun bir tarzda okura sunulur. Pirkanis anlatılırken köyün ve coğrafyanın kimsesizliği, geri kalmışlığı, terk edilmişliği roman kahramanlarının yaşamları üzerinden verilir. Köy halkının yaşadığı yoksunluk ise sadece maddi kaynakların eksikliğiyle sınırlı kalmaz; aynı zamanda sosyal ve kültürel yoksunluk da içermektedir. Elektrik, sağlık hizmetleri ve eğitim gibi temel ihtiyaçlardan mahrum olan köylüler, doğanın sert koşullarıyla mücadele etmekte ve hayatta kalma çabası içinde zor günler geçirmektedir. Bu yoksunluk, köylülerin ruhsal durumlarını da olumsuz etkiler. Eğitimli bir birey olarak köye gelen öğretmen, bu yoksullukla karşılaştığında kendisini köy halkının içinde bulamaz ve bu durum onun varoluşsal sorgulamalarını derinleştirir. Yoksulluk, yalnızlık ve yabancılaşıma ile birleşerek, öğretmen'in içinde bulunduğu çatışmayı pekiştirir.

Edgü, zamanın somutlaştırılmasına karşı çıkar. Gün, ay ve yıl kavramlarını insan oğlunun oluşturduğunu bu durumun doğanın doğal akışına aykırı olduğunu ifade eder, bu sebeple onun eserlerinde zaman belirsizdir. Zamanın bulanıklığı, onun dünyaya ve kendine dair yeni bir bakış açısı kazanmasını sağlar. Bu unsurlar arasındaki ilişki, romanın derin felsefi temalarına zemin hazırlar. Edgü, her bir unsuru minimalist bir dille ele alarak okura, insanın yabancılaşıma, yalnızlık ve varoluşsal sorgulamalarla dolu içsel yolculuğunu keşfetme fırsatı sunar.

Ferit Edgü, roman ve öykülerinde kahraman isimlerine çok yer vermez. Hatta *Hakkârî'de Bir Mevsim* romanında ana karakter olan öğretmenin adı bile yoktur. Onun hakkında bilinenler yetersiz ve siliktir. Her ne kadar olaylar baştan sona onun etrafında gelişse de okur, anlatıcı olan bu öğretmen hakkında kesin bilgilere sahip değildir. Romanda karakter özelliği taşıyan bi diğer unsorda "Doğa" dır. Doğa, romanda bir karakter gibi işlenir; sert ve acımasızdır. Kış mevsiminin getirdiği zorluklar, öğretmenin yalnızlığını artırırken, köylülerin de yaşam koşullarını ağırlaştırır. Doğanın bu soğuk ve katı yüzü, bireylerin yaşama tutunma çabalarını zorlaştırır. Doğal koşulların baskısı altında, köy halkı ve öğretmen arasında bir sıkışmışlık hissi doğar. Bu sıkışmışlık, hem fiziksel hem de ruhsal düzeyde hissedilir; öğretmen, doğanın zorlu şartları ve köy yaşamının baskısı altında kendi varoluşunu sorgulamak zorunda kalır.

Edgü'nün romanlarında tema olarak genellikle; yalnızlık, umut, ölüm, özlem, kaçış, yoksulluk, yabancılaşıma gibi başlıklar dikkat çeker. *Hakkârî'de Bir Mevsim* romanında da bu temaların tamamına rastlamak mümkündür. Özellikle yalnızlık ve yabancılaşıma temaları bu romanda ön plandadır. Roman kahramanının kalabalıklar içinde yalnızlığı ve yabancılığı bu bağlamda dikkate değerdir. Sonuç olarak Edgü, bireyin dış dünyasıyla olan çatışmasını ve içsel yalnızlığını evrensel bir dille ifade eder; böylece roman, yalnızca bir yaşam öyküsü değil, aynı zamanda bir insanlık durumu olarak derinlemesine bir inceleme sunar.

Etik Komite Onayı: Etik kurul onay belgesi gerektirmemektedir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Ethics Committee Approval: Ethics committee approval is not required.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The author declared that this study has received no financial support.

Kaynaklar

- Arı, Z. (2008). *Ferit Edgü'nün öykü ve romanlarında anlatım teknikleri* (Tez No. 218841) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Baş, S. (2003). *Türk hikâyeciliğinde yabancılaşıma (1950-1980)* (Tez No. 128050) [Doktora tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Çolak, Z. (2024). Varolmanın ağırlığı: Ferit Edgü'nün romanlarında zaman-mekân, sürgün-kurban ve ölüm. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 66, 96-112.
- Cumhuriyet. (2016, 30 Nisan). Ferit Edgü'den: Hakkârî'nin bugünü ortak umudu yitirmiş gibiyiz. Cumhuriyet. <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/ferit-edguden-hakkarinin-bugunu-ortak-umudu-yitirmis-gibiyiz-525210>
- Deveci, M. (2008). Ferit Edgü'nün öykülerinde kendiliğe çağrı ve uyanış izleği. *Erdem Dergisi*, 51, 77-89.
- dgü, F. (1985). Şimdi saat kaç. *Milliyet Sanat Dergisi*, 111(Ocak).
- Doğan, N. (2020). *Ferit Edgü'nün eserlerinde yabancılaşıma* (Tez No. 638170) [Yüksek lisans tezi, Erciyes Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

- Dündar, L. B. (2018). Paris'ten Pirkanis'e: Bir Direniş Biçimi Olarak Yazmak Eylemi. *Notos Öykü* 69 - Ferit Edgü: Nisan-Mayıs
- Edgü, F. (2015). *O*. Sel Yayıncılık.
- Edgü, F. (2024). *Hakkâri'de bir mevsim*. Everst Yayınları.
- Genç, H. N. (2020). Ötekinin ötekisini anlatan roman: O/Hakkâri'de bir mevsim. *Folklor/Edebiyat*, 26(103), 451-462.
- Gökdoğan, Ş. G. (2017). *1980 sonrası Türk romanında üstkurmaca* (Tez No. 622633) [Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Hayal Kahvem. (2011, 23 Ekim). Yaralı gövde, yaralı yurt, yaralı zaman. *Hayal Kahvem Blog*.
<https://hayalkahvem.blogspot.com/2011/10/yaral-govde-yaral-yurt-yaral-zaman.html>
- Kahraman, M. (2011). *Ferit Edgü'nün Hakkâri'si*. Sel Yayıncılık.
- Kılıç, Ö. (2018). *Ferit Edgü'nün romanlarında yabancılaşma* (Tez No. 520996) [Yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Moran, B. (1990). *Türk romanına eleştirel bir bakış*. İletişim Yayınları.
- Öner, H. (2017). Dört roman ekseninde edebiyatta dört mevsimin incelenmesi. *Ulakbilge*, 5(17), 1795-1819.
- Şahin, V. (2014). Ferit Edgü'nün Yolcu adlı küçürek öyküsünde yurtsuzluk itkisi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 234-242.
- Yalçın, M. (2018). Gerçek acemilikleri ustalıklara yeğlemek. *Notos Öykü*, 69, Nisan-Mayıs, 462.
- Yiğit, L. (2007). *Ferit Edgü roman ve öykülerinde yapı ve tema* (Tez No. 207472) [Yüksek lisans tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Yivli, O. (2011). Ferit Edgü'de gerçeklik sorunsalı. *Folklor/Edebiyat*, 17(66), 137-143.

Structured Abstract

The new Turkish literature that developed under Western influence during the Tanzimat period has been shaped by numerous movements up to the present day, leading to the development of new perspectives. These understandings have seriously influenced the orientations of new Turkish literature. During the first period of Tanzimat literature, figures such as Şinasi, Namık Kemal, Ziya Paşa, and Ahmet Vefik Paşa led discussions on topics like modernization, Europeanization, rights and justice, equality, and education. However, with the second period of Tanzimat literature, a shift in understanding emerged that focused more on individual issues rather than societal ones. Writers begin to focus on the individual, moving away from the focus of the first-period artists entirely. Following the path opened by the second period, the Servet-i Fünun literature advanced. Tevfik Fikret, Cenap Şahabettin, and Recaizade Mahmut Ekrem emerge as significant figures in this literature. While the individual is highlighted in the works of this period, the debates regarding whether literature and art should focus on the individual or society continue to be a relevant issue to this day. In the early periods of the National Literature that emerged from the War of Independence and the subsequent Republic Literature, an approach that prioritized society over the individual developed. In the early years of the Republic, a literature inspired by Anatolia shaped the framework of Turkish literature. With the establishment of the Village Institutes in the 1940s, Turkish literature began to address the life of travelers and peasants from a transitional perspective. Writers like Orhan Kemal, Yaşar Kemal, Kemal Tahir, and Fakir Baykurt, who are considered social realist authors, incorporated the struggles of Anatolian people and social inequalities in their novels and stories. Especially writers who adopt the social realist approach focus on the Çukurova region in their works. They depict the struggle of cotton workers and peasants against the system and the feudal mentality it produces. After the 1950s, there is a noticeable shift in Turkish literature towards the inner world of the individual. Works that explore the inner conflicts of individuals and their loneliness within society appear alongside those addressing social issues. The transition to a multi-party system, increased migration from rural to urban areas, squatting, and urbanization issues are among the societal matters affecting individuals that began to be addressed alongside personal themes. One of the significant events influencing Turkish literature during this period is the series of coups. The coups of 1960, 1970, and 1980 stand out as significant events in Turkish literature. Works from this period often address themes of torture, arrests, and the turmoil in the country. It's common to see authors narrating events they personally experienced, reflecting their own experiences of detention and imprisonment in their writings. During this period, there is an increase in autobiographical works. Especially after the 1980 coup, an understanding centered around individuality becomes more prominent. Themes such as identity issues and alienation draw significant attention in literature. Ferit Edgü, a writer from the 1950 generation, builds his works on existentialism and surrealism, with a prevailing pessimistic tone in his early stories. Existentialism emerges as the most significant movement shaping Edgü's artistic identity. In the mid-20th century, existentialism grew popular in Europe as a philosophical movement that emphasizes the questioning of human existence. It focuses on themes such as individuality, freedom, choice, and the search for meaning in an often absurd or unfathomable world. This movement significantly influenced literature, art, and psychology, prompting writers and thinkers to explore the complexities of human life and personal identity. In his novel *Hakkâri'de Bir Mevsim*, Ferit Edgü explores the individual's inner journey through various facets. The novel highlights themes such as the East-West conflict, loneliness, alienation, and the relationship between humans and nature. These elements serve to illustrate the complexities of identity and existence, reflecting the broader existential concerns that characterize his work. Ferit Edgü is one of the important representatives of the minimalist short story genre in Turkish literature, known for his concise narrative style. In his stories, themes such as nature, loneliness, and death are frequently explored. This minimalist approach allows him to convey profound emotions and existential reflections in a straightforward yet impactful manner. Ferit Edgü's works are original examples that address the modern individual's quest and alienation from society. Through his simple and minimalist style, Edgü conveys the themes of solitude and inner journeys by intertwining them with the harshness of nature and the deprivations of village life. This combination deepens the exploration of existential themes, making his narratives resonate with readers on a personal level.

Ferit Edgü stands out as a strong representative of themes such as loneliness, alienation, and self-discovery in modern Turkish literature. His works effectively reflect the thematic characteristics of this period. In this context, *Hakkâri'de Bir Mevsim*, published in 1977, is considered one of the significant works of Turkish literature. The novel not only highlights Edgü's narrative style but also delves into the deeper existential struggles faced by individuals in a changing society. The novel centers on an unnamed teacher who is exiled to a village in Hakkâri. In this isolated mountain village, cut off physically and emotionally from the world, the teacher struggles to survive the harsh winter conditions while simultaneously trying to provide support and healing to his students and the local community. This dual struggle illustrates not only the challenges of physical survival but also the teacher's quest for connection and purpose in an environment marked by isolation and adversity. Through this narrative, Edgü highlights themes of resilience, compassion, and the impact of alienation. This effort and struggle also pave the way for the teacher's inner journey. In the novel, Edgü explores this inner journey while simultaneously providing insights into the social, cultural, economic, and communal aspects of village life. The narrative addresses existential themes such as identity search, sense of belonging, and loneliness, reflecting the individual's existential state through a lens of inner reconciliation. By the end of the story, the protagonist develops a new perspective and understanding of life, highlighting the transformative power of his experiences and challenges in this isolated environment. This dual exploration of both personal and communal struggles enriches the narrative, making it a profound commentary on the human condition. The conflict between the East and West is also a prominent theme in the novel, expressed through the experiences of the exiled teacher and the villagers. The teacher observes the local people with a Western perspective while living a primarily Eastern lifestyle, allowing him to analyze the events unfolding around him within this framework. This juxtaposition of two worlds and the cultural differences introduced by geography serve as a means to explore the fundamental similarities within human nature. Edgü's mastery of language, characterized by its simplicity and impact, makes the narrative striking and memorable. Through this exploration, the novel invites readers to reflect on the complexities of cultural identity and the shared human experience.